

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)
z dnia 6 lipca 2006 r.*

W sprawie C-154/05

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Rechtbank te Amsterdam (Niderlandy) postanowieniem z dnia 4 kwietnia 2005 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 6 kwietnia 2005 r., w postępowaniu:

J.J. Kersbergen-Lap,

D. Dams-Schipper

przeciwko

Raad van Bestuur van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen,

* Język postępowania: niderlandzki.

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: A. Rosas, prezes izby, J. Malenovský, J.P. Puissochet (sprawozdawca),
A. Borg Barthet i A. Ó Caoimh, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Kokott,
sekretarz: R. Grass,

uwzględniając procedurę pisemną,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— przez J.J. Kersbergen-Lap,

— w imieniu Raad van Bestuur van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen przez I.F. Pardaana, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu rządu niderlandzkiego przez H.G. Sevenster, działającą w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu rządu fińskiego przez A. Guimaraes-Purokoski, działającą w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez S. Nwaokolo, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez E. Sharpston, QC,

- w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez D. Martina i P. van Nuffela, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 4 ust. 2a i art. 10a, jak również załącznika IIa do rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie w brzmieniu zmienionym i zaktualizowanym rozporządzeniem Rady (WE) nr 118/97 z dnia 2 grudnia 1996 r. (Dz.U. 1997, L 28, str. 1), ze zmianami wprowadzonymi rozporządzeniem Rady (WE) nr 307/1999 z dnia 8 lutego 1999 r. (Dz.U. L 38, str. 1, zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1408/71”).

- 2 Wniosek ten przedstawiony został w ramach dwóch sporów toczących się odpowiednio między J.J. Kersbergen-Lap oraz D. Dams-Schipper a Raad van Bestuur (zarządem) Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (instytutu

zarządzania ubezpieczeniami pracowników, zwanego dalej „UWV”) w przedmiocie odmowy tego ostatecznego przyznania im poza granicami Niderlandów świadczenia na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o ubezpieczeniu młodych osób niepełnosprawnych w razie niezdolności do pracy (Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, Stb. 1997, nr 177, zwanej dalej „Wajong”).

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

- 3 Artykuł 1 rozporządzenia nr 1408/71 stanowi:

„Do celów stosowania niniejszego rozporządzenia:

- a) określenia »pracownik najemny« i »osoba prowadząca działalność na własny rachunek« oznaczają odpowiednio każdą osobę:
  - i) która jest ubezpieczona w ramach ubezpieczenia obowiązkowego lub fakultatywnego kontynuowanego w odniesieniu do jednego lub więcej ryzyk w ramach działów systemu zabezpieczenia społecznego dla pracowników najemnych lub osób prowadzących działalność na własny rachunek lub w ramach specjalnego systemu dla urzędników służby cywilnej;

[...]”.

- 4 Artykuł 2 rozporządzenia nr 1408/71, określając osoby objęte jego zakresem, stanowi w ust. 1:

„Niniejsze rozporządzenie stosuje się do pracowników najemnych lub do osób prowadzących działalność na własny rachunek, lub do studentów, którzy podlegają lub podlegali ustawodawstwu jednego lub kilku państw członkowskich i są obywatelami jednego z państw członkowskich [...] jak i do członków ich rodzin i do osób pozostałych przy życiu”.

- 5 Artykuł 4 rozporządzenia nr 1408/71, zatytułowany „Zakres przedmiotowy” stanowi:

„1. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do wszystkich ustawodawstw odnoszących się do działów zabezpieczenia społecznego, które dotyczą:

- a) świadczeń w razie choroby i macierzyństwa;

- b) świadczeń z tytułu inwalidztwa, włącznie ze świadczeniami służącymi zachowaniu albo zwiększeniu zdolności do zarobkowania;

[...]

2. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do powszechnych i szczególnych systemów zabezpieczenia społecznego, składkowych i nieskładkowych, jak również do systemów dotyczących obowiązków pracodawcy lub armatora w zakresie świadczeń określonych w ust. 1.

2a. Niniejsze rozporządzenie stosuje się również do specjalnych świadczeń nieskładkowych, wynikających z ustawodawstwa lub z systemów innych niż określone w ust. 1 lub, które są wyłączone na podstawie ust. 4, jeżeli świadczenia te służą:

a) zapewnieniu uzupełniającego, zastępczego lub pomocniczego pokrycia od ryzyka objętego działaniami zabezpieczenia społecznego określon[y]mi w ust. 1 lit. a)–h);

b) lub wyłącznie do zapewnienia szczególnej ochrony osobom niepełnosprawnym.

[...]

4. Niniejszego rozporządzenia nie stosuje się do pomocy społecznej [...]

[...]”.

- 6 W odniesieniu do specjalnych świadczeń nieskładkowych, o których mowa w art. 4 ust. 2a rozporządzenia nr 1408/71, art. 10a ust. 1 tego rozporządzenia przewiduje:

„Nie naruszając przepisów w art. 10 i tytułu III, osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, korzystają ze specjalnych świadczeń pieniężnych nieskładkowych, określonych w art. 4 ust. 2a, wyłącznie na terytorium państwa członkowskiego, w którym zamieszkują, zgodnie z ustawodawstwem tego państwa, pod warunkiem że te świadczenia wymienione są w załączniku IIa. Świadczenia te przyznawane są przez instytucję miejsca zamieszkania i na jej koszt”.

- 7 Świadczenia przyznawane w Niderlandach młodym osobom niepełnosprawnym z tytułu niezdolności do pracy na mocy Wajong są w załączniku IIa lit. J zaliczone do specjalnych świadczeń nieskładkowych.

Uregulowania krajowe

- 8 W Niderlandach istnieją różne formy ubezpieczenia w razie niezdolności do pracy.
- 9 Ustawa z dnia 18 lutego 1966 r. o ubezpieczeniu w razie niezdolności do pracy (Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, Stb. 1966 r., nr 84, zwana dalej „WAO”) zapewnia pracownikom ubezpieczenie od wynikającego z długotrwałej niezdolności do pracy ryzyka utraty wynagrodzenia. Ubezpieczenie to jest finansowane ze składek pracodawców od wynagrodzeń wypłacanych pracownikom. Aby skorzystać ze świadczenia na podstawie WAO, pracownik powinien być ubezpieczony w momencie, gdy stał się niezdolny do pracy.

- 10 Ponadto ustawa z dnia 11 grudnia 1975 r. o powszechnym ubezpieczeniu w razie niezdolności do pracy (Algemene Arbeidsongeschiktheidswet, Stb. 1975, nr 674, zwana dalej „AAW”) ustalała do dnia 1 stycznia 1998 r. obejmujące wszystkich powszechnie ubezpieczenie obowiązkowe od ryzyka konsekwencji finansowych długotrwałej niezdolności do pracy.
- 11 Począwszy od dnia 1 stycznia 1998 r., AAW została zastąpiona przez ustawę z dnia 24 kwietnia 1997 r. o ubezpieczeniu w razie niezdolności do pracy osób prowadzących działalność na własny rachunek (Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen, Stb. 1997 r., nr 176), w odniesieniu do osób prowadzących działalność na własny rachunek oraz przez Wajong, mającą na celu ochronę młodych osób niepełnosprawnych od ryzyka konsekwencji finansowych długotrwałej niezdolności do pracy.
- 12 Wajong przewiduje wypłatę świadczenia minimalnego osobom młodym, które jeszcze przed wejściem na rynek pracy są już całkowicie lub częściowo długotrwale niezdolne do pracy. Za młode osoby niepełnosprawne uważa się osoby zamieszkujące na terytorium Niderlandów, które w momencie swych siedemnastych urodzin są już niezdolne do pracy lub — w przypadku gdy niezdolność pojawiła się później — studiowały przez co najmniej sześć miesięcy w roku bezpośrednio poprzedzającym dzień, w którym pojawiła się niezdolność do pracy. Świadczenie przysługuje po ukończeniu osiemnastego roku życia.
- 13 Wysokość świadczenia wypłacanego na podstawie Wajong zależy od stopnia niezdolności do pracy i może wynosić do 70% ustawowego wynagrodzenia minimalnego w przypadku całkowitej niezdolności do pracy. Prawo do tego świadczenia nie zależy od opłacania premii ubezpieczeniowej lub składki. Nie zależy również od warunku związanego z zasobami własnymi beneficjenta, chociaż wspomniane świadczenie może jednak zostać ograniczone, jeśli uzyskiwany jest dochód z pracy lub w przypadku zbiegu tego świadczenia z innymi świadczeniami w razie niezdolności do pracy.

- 14 Świadczenie przewidziane przez Wajong jest wypłacane przez Arbeidsongeschiktheidsfonds jonggehandicaptten (fundusz niezdolności do pracy młodych osób niepełnosprawnych) i na podstawie art. 64 lit. a) tej ustawy jest finansowane przez skarb państwa.
- 15 W odróżnieniu od AAW, która nie przewiduje żadnego ograniczenia, przenoszenie świadczenia przysługującego na podstawie Wajong jest ograniczone. Artykuł 17 ust. 1 Wajong stanowi, że „prawo do świadczenia w razie niezdolności do pracy wygasa [...] pierwszego dnia miesiąca następującego po tym, w którym młoda osoba niepełnosprawna przeniosła miejsce swojego zamieszkania poza terytorium Niderlandów”.
- 16 Artykuł 17 ust. 7 Wajong upoważnia jednakże UWV do dokonywania odstępstw od tego postanowienia, jeśli wygaśnięcie prawa do świadczenia prowadzi do sytuacji „oczywistej niesprawiedliwości”. W decyzji na temat wytycznych odnośnie do zachowania wypłaty świadczenia przewidzianego przez Wajong w przypadku wyjazdu beneficjenta za granicę (Beleidsregels voortzetting Wajong-uitkering buiten Nederland, Stcrt. 2003, nr 84), która weszła w życie w dniu 2 maja 2003 r., Raad van Bestuur UWV uściśliła, iż pojęcie „oczywistej niesprawiedliwości” dotyczy przypadku, w którym młoda osoba niepełnosprawna z nadrzędnych względów przenosi miejsce swojego zamieszkania poza terytorium Niderlandów i gdy należy uważać, że przerwanie wypłaty tego świadczenia znacząco ją skrzywdzi. Za nadrzędne względy uznaje się w szczególności leczenie trwające przez pewien czas, przyjęcie zatrudnienia oferującego pewną perspektywę reintegracji lub konieczność dołączenia do osób, od których młoda niepełnosprawna osoba zależy, jeśli osoby te są zmuszone opuścić terytorium Niderlandów.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytanie prejudycjalne

- 17 Długotrwała niezdolność do pracy J.J. Kersbergen-Lap, urodzonej w dniu 15 stycznia 1964 r. i D. Dams-Schipper, urodzonej w dniu 19 stycznia 1970 r. została

oszacowana na od 80 do 100%. Świadczenie w razie niezdolności do pracy zostało im przyznane przed 1998 r. na mocy AAW. W dniu 1 stycznia 1998 r. świadczenie to zostało zamienione na świadczenie na podstawie Wajong. W 2002 r. J.J. Kersbergen-Lap przeniósł się do Francji, a D. Dams-Schipper do Niemiec. W związku ze zmianą miejsca zamieszkania obie zostały przez UWV pozbawione świadczeń.

- 18 J.J. Kersbergen-Lap i D. Dams-Schipper odwołały się od tych decyzji. W obu przypadkach Raad van Bestuur UWV uznał odwołania za bezzasadne i uściślił, że obie zainteresowane nie mogą powoływać się na sytuację „oczywistej niesprawiedliwości”.
- 19 J.J. Kersbergen-Lap i D. Dams-Schipper wniosły każda z osobna skargi na te decyzje do Rechtbank te Amsterdam.
- 20 Ten ostatni postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy świadczenie przysługujące na podstawie Wajong, ustawy wymienionej w załączniku IIa do rozporządzenia nr 1408/71, należy uznać za specjalne świadczenie nieskładkowe w rozumieniu art. 4 ust. 2a tego rozporządzenia, tak że jedynie zasada koordynacji, o której mowa w art. 10a tego rozporządzenia powinna stosować się do osób takich jak skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym i że sporne świadczenie może przysługiwać tylko osobom zamieszkującym na terytorium Niderlandów?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 21 Jedynie do sądu krajowego należy określenie treści pytań, które zamierza skierować do Trybunału. Do sądów krajowych rozpatrujących sprawę, które ponoszą odpowiedzialność za następnie wydane orzeczenie, należy dokonanie oceny, z uwzględnieniem charakterystycznych elementów każdej sprawy, tak niezbędności orzeczenia prejudycjalnego dla wydania przez nie wyroku, jak i wagi pytań, które stawiają Trybunałowi (zob. podobnie wyroki z dnia 27 lutego 1997 r. w sprawie C-220/95 Van den Boogaard, Rec. str. I-1147, pkt 16; z dnia 20 marca 1997 r. w sprawie C-295/95 Farrell, Rec. str. I-1683, pkt 11; z dnia 16 marca 1999 r. w sprawie C-159/97 Castelletti, Rec. str. I-1597, pkt 14 oraz z dnia 8 maja 2003 r. w sprawie C-111/01 Gantner Electronic, Rec. str. I-4207, pkt 34).
- 22 Tymczasem J.J. Kersbergen-Lap przedkłada Trybunałowi na końcu swoich uwag pytania inne niż to, które stanowiło przedmiot postanowienia odsyłającego sądu krajowego oraz uzupełnia je innymi pytaniami w uwagach uzupełniających. Zważywszy na to, co zostało przedstawione w poprzednim punkcie, nie istnieje potrzeba badania takich pytań, które wykraczają poza ramy pytania zadanego przez sąd krajowy.
- 23 Przez swoje pytanie sąd krajowy zmierza zasadniczo do ustalenia, czy świadczenie dla młodych osób niepełnosprawnych przewidziane przez Wajong, wymienione w załączniku IIa rozporządzenia nr 1408/71 stanowi specjalne świadczenie nieskładkowe w rozumieniu art. 4 ust. 2a tego rozporządzenia, tak że sytuację taką jak sytuacja skarżących w postępowaniu przed sądem krajowym reguluje wyłącznie system koordynacji wprowadzony przez art. 10a tego rozporządzenia i w rezultacie świadczenie to może przysługiwać tylko osobie faktycznie zamieszkującej w Niderlandach.

- 24 Skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym są objęte podmiotowym zakresem stosowania rozporządzenia nr 1408/71, gdyż podlegają systemowi zabezpieczenia społecznego w Niderlandach i, jako ubezpieczone, miały prawo do świadczenia w razie niezdolności do pracy, gdy zamieszkiwały na terytorium tego państwa członkowskiego (zob. analogicznie w szczególności wyroki z dnia 31 maja 1979 r. w sprawie 182/78 Pierik, Rec. str. 1977, pkt 4 oraz z dnia 10 marca 1992 r. w sprawie C-215/90 Twomey, Rec. str. I-1823, pkt 13).
- 25 Odstępstwa od zasady przenoszenia świadczeń z zabezpieczenia społecznego przewidziane w art. 10a rozporządzenia nr 1408/71 powinny być interpretowane ściśle. Przepis ten może dotyczyć tylko świadczeń, które spełniają warunki ustalone w art. 4 ust. 2a tego rozporządzenia, czyli świadczenia, które mają zarazem charakter specjalny i nieskładkowy oraz które są wymienione w załączniku IIa tego rozporządzenia (zob. podobnie wyrok z dnia 8 marca 2001 r. w sprawie C-215/99 Jauch, Rec. str. I-1901, pkt 21).
- 26 Jak zostało to przypomniane w pkt 7 niniejszego wyroku, świadczenie przysługujące na podstawie Wajong znajduje się na liście specjalnych świadczeń nieskładkowych w rozumieniu art. 4 ust. 2a rozporządzenia nr 1408/71, która stanowi przedmiot załącznika IIa do tego rozporządzenia.
- 27 Pozostaje zatem do zbadania, czy, po pierwsze, sporne świadczenie posiada charakter specjalny i zapewnia uzupełniająco, zastępczo lub pomocniczo pokrycie od ryzyka objętego działaniami zabezpieczenia społecznego określonymi w art. 4 ust. 1 rozporządzenia nr 1408/71 oraz czy, po drugie, takie świadczenie ma charakter nieskładkowy.

W przedmiocie specjalnego charakteru świadczenia na podstawie Wajong

Argumentacja stron

- 28 Według UWV, według wszystkich rządów, które przedłożyły uwagi, jak również według Komisji Wspólnot Europejskich świadczenia specjalne stanowiące przedmiot art. 4 ust. 2a rozporządzenia nr 1408/71 są świadczeniami o charakterze mieszanym.
- 29 Według przywołanych powyżej interwenientów, z wyjątkiem rządu Zjednoczonego Królestwa, który nie sformułował konkretnego wniosku w sprawie przyznania mu określonego statusu, świadczenie przysługujące na podstawie Wajong posiada typowe cechy świadczenia mieszanego. Należy ono z jednej strony do zabezpieczenia społecznego w związku z tym, że przysługuje z mocy prawa, zgodnie z kryteriami przyznania obowiązującymi w tej dziedzinie, osobom narażonym na pewne ryzyko (niezdolność do pracy) zwykle pokrywanemu przez świadczenia z zabezpieczenia społecznego, a z drugiej strony do pomocy społecznej w związku z tym, że nie wiąże się z okresami działalności lub składkowymi, a jego celem jest poprawienie sytuacji znajdujących się w potrzebie młodych osób niepełnosprawnych poprzez zapewnienie im minimalnego dochodu życiowego. Takie świadczenie jest zawsze ściśle związane z sytuacją społeczno-ekonomiczną danego kraju, a jego wysokość uwzględnia poziom życia w Niderlandach, gdyż obliczana jest w oparciu o obowiązujące wynagrodzenie minimalne w tym państwie członkowskim.

Ocena Trybunału

- 30 Świadczenie specjalne w rozumieniu art. 4 ust. 2a rozporządzenia nr 1408/71 definiuje się przez jego cel. Powinno ono zastępować lub uzupełniać świadczenie z zabezpieczenia społecznego oraz posiadać cechy pomocy społecznej uzasadnionej

względnymi ekonomicznymi i społecznymi oraz powinno być przyznawane na podstawie uregulowań ustalających obiektywne kryteria (zob. wyrok z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie C-160/02 Skalka, Rec. str. I-5613, pkt 25 oraz przywołane orzecznictwo).

- 31 Jak podkreślił rząd niderlandzki, świadczenie przewidziane przez Wajong stanowi świadczenie zastępcze skierowane do osób, które nie spełniają przesłanek ubezpieczenia dla uzyskania świadczenia z tytułu inwalidztwa w rozumieniu art. 4 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 1408/71. Zapewniając minimalny dochód grupie społecznej znajdującej się w niekorzystnej sytuacji (młode osoby niepełnosprawne), świadczenie na podstawie Wajong posiada cechy pomocy społecznej uzasadnionej względami ekonomicznymi i społecznymi. Jego przyznawanie ponadto jest oparte na obiektywnych kryteriach określonych ustawą.
- 32 Chociaż świadczenie będące przedmiotem postępowania przed sądem krajowym jest przyznawane bez badania potrzeb lub położenia zainteresowanych, to jednak — jak to podniosła Komisja — większość młodych osób niepełnosprawnych nie dysponowałaby wystarczającymi środkami do życia, gdyby nie korzystały one z tego świadczenia.
- 33 Ponadto wspomniane świadczenie jest ściśle związane z sytuacją społeczno-ekonomiczną Niderlandów, gdyż zależy od minimalnego wynagrodzenia oraz poziomu życia w tym państwie członkowskim. Tymczasem Trybunał potwierdził już, że świadczenia ściśle związane ze środowiskiem społecznym mogą być przyznawane pod warunkiem zamieszkiwania na terytorium państwa instytucji właściwej (zob. podobnie wyroki z dnia 27 września 1988 r. w sprawie 313/86 Lenoir, Rec. str. 5391, pkt 16; z dnia 4 listopada 1997 r. w sprawie C-20/96 Snares, Rec. str. I-6057, pkt 42 i z dnia 31 maja 2001 r. w sprawie C-43/99 Leclere i Deaconescu, Rec. str. I-4265, pkt 32).
- 34 Z powyższego wynika, że świadczenie przysługujące na podstawie Wajong należy zakwalifikować jako świadczenie specjalne w rozumieniu rozporządzenia nr 1408/71.

W przedmiocie nieskładkowego charakteru świadczenia na podstawie Wajong

- 35 Według UWV, według wszystkich rządów, które przedłożyły uwagi, jak również według Komisji świadczenie na podstawie Wajong nie posiada charakteru nieskładkowego.
- 36 Decydujące kryterium w tej dziedzinie stanowi sposób faktycznego finansowania danego świadczenia (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Jauch, pkt 32 i 33). Trybunał zbada, czy to finansowanie jest zapewnione, bezpośrednio lub pośrednio, ze składek na ubezpieczenie społeczne lub ze środków publicznych.
- 37 Środki niezbędne dla finansowania świadczenia przysługującego na podstawie Wajong są przekazywane ze skarbu państwa, a zatem z budżetu. Ponadto przyznanie tego świadczenia nie zależy od tego, aby beneficjent posiadał również prawo do innego świadczenia składkowego z zabezpieczenia społecznego. Zważywszy na kategorię, do której należą beneficjenci, nie można również mówić o finansowaniu pośrednim ze środków składkowych.
- 38 W rezultacie bezsporne jest, że świadczenie przysługujące na podstawie Wajong należy uznać za świadczenie nieskładkowe w rozumieniu art. 4 ust. 2a rozporządzenia nr 1408/71.

W przedmiocie naruszenia praw nabytych

Argumentacja stron

- 39 J.J. Kersbergen-Lap podnosi, że nie można powoływać się na nieprzenoszalny charakter świadczeń, o których mowa w art. 10a rozporządzenia nr 1408/71 wobec beneficjentów świadczenia pobieranego przed 1998 r. na podstawie AAW. Stanowiłoby to naruszenie praw nabytych.

- 40 Rzeczywiście w momencie wejścia w życie Wajong w 1998 r. i jej wpisania do załącznika IIa do rozporządzenia nr 1408/71 skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym korzystały ze świadczenia dla młodych osób niepełnosprawnych przysługującego na podstawie AAW, które nie podlegało ograniczeniom, jeśli chodzi o możliwość jego przenoszenia.

Ocena Trybunału

- 41 Nie ma potrzeby badania, czy świadczenie przewidziane przez Wajong miało faktycznie zapewniać, pod inną nazwą, ciągłość świadczenia przysługującego na podstawie AAW, gdyż osoba znajdująca się w takiej sytuacji jak skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym nie może, w przeciwieństwie do tego, co twierdzi J.J. Kersbergen-Lap, powoływać się na zasadę zachowania praw nabytych w celu korzystania ze spornego świadczenia w postępowaniu przed sądem krajowym bez względu na przeniesienie swego miejsca zamieszkania poza terytorium Niderlandów.
- 42 O ile zasada pewności prawa stoi na przeszkodzie temu, by przepis stosował się wstecz, niezależnie od korzystnych lub niekorzystnych skutków, jakie to zastosowanie mogłoby mieć w odniesieniu do zainteresowanego, o tyle ta sama zasada wymaga, by jakiegokolwiek okoliczności faktyczne były zwykłe — w braku innego wyraźnego wskazania — badane w świetle zasad prawa istniejących w czasie, gdy te okoliczności miały miejsce (wyrok z dnia 12 października 1978 r. w sprawie 10/78 Belbouab, Rec. str. 1915, pkt 7). Jeśli nowa ustawa dotyczy jedynie przyszłości, to stosuje się również, bez odstępstw, do przyszłych skutków sytuacji powstałych w czasie obowiązywania wcześniejszej ustawy (zob. podobnie wyroki: z dnia 15 lutego 1978 r. w sprawie 96/77 Bauche i Delquignies, Rec. str. 383, pkt 48; z dnia 25 października 1978 r. w sprawie 125/77 Koninklijke Scholten-Honig i De Bijenkorf, Rec. str. 1991, pkt 37; z dnia 5 lutego 1981 r. w sprawie 40/79 P. przeciwko Komisji, Rec. str. 361, pkt 12; z dnia 10 lipca 1986 r. w sprawie 270/84 Licata przeciwko Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu, Rec. str. 2305, pkt 31 oraz z dnia 7 lutego 2002 r. w sprawie C-28/00 Kauer, Rec. str. I-1343, pkt 20).

- 43 W sprawie w postępowaniu przed sądem krajowym wejście w życie Wajong i jej wpisanie do załącznika IIa do rozporządzenia nr 1408/71 nastąpiło przed przeniesieniem miejsca zamieszkania skarżących w postępowaniu przed sądem krajowym poza terytorium Niderlandów. W związku z brakiem innych przepisów przejściowych, zwłaszcza w rozporządzeniu Rady nr 1223/98 z dnia 4 czerwca 1998 r. zmieniającym rozporządzenie nr 1408/71 oraz rozporządzenie (EWG) nr 574/72 w sprawie wykonywania rozporządzenia nr 1408/71 (Dz.U. L 168, str. 1), skutki prawne (możliwość przenoszenia świadczenia przysługującego na podstawie Wajong) wywołane okolicznościami faktycznymi (ustalenie miejsca zamieszkania poza terytorium Niderlandów) powinny zatem być badane w świetle zasad obowiązujących w momencie powstania tych okoliczności faktycznych, a zatem w świetle nowych przepisów.
- 44 W rezultacie na zadane pytanie trzeba odpowiedzieć w ten sposób, że świadczenie przysługujące na podstawie Wajong należy uznać za specjalne świadczenie o charakterze nieskładkowym w rozumieniu art. 4 ust. 2a rozporządzenia nr 1408/71, a zatem jedynie zasada koordynacji zawarta w art. 10a tego rozporządzenia powinna znaleźć zastosowanie, a wspomniane świadczenie może przysługiwać tylko osobom zamieszkującym na terytorium Niderlandów.

W przedmiocie kosztów

- 45 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

Świadczenie przysługujące na podstawie ustawy niderlandzkiej z dnia 24 kwietnia 1997 r. o ubezpieczeniu młodych osób niepełnosprawnych w razie niezdolności do pracy (Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten) należy uznać za specjalne świadczenie nieskładkowe w rozumieniu art. 4 ust. 2a rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie w brzmieniu zmienionym i zaktualizowanym rozporządzeniem Rady (WE) nr 118/97 z dnia 2 grudnia 1996 r., ze zmianami wprowadzonymi rozporządzeniem Rady (WE) nr 307/1999 z dnia 8 lutego 1999 r., a zatem jedynie zasada koordynacji zawarta w art. 10a tego rozporządzenia powinna znaleźć zastosowanie, a wspomniane świadczenie może przysługiwać tylko osobom zamieszkującym na terytorium Niderlandów.

Podpisy